

„Edinost“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 34 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za 31 mesec 3 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročnino se prične šteti od dneva, ko se naročnina sprejme.

Tabakarnah v Trstu se prodajajo poštne znamke številke po 6 stotink (3 avč.); v Trstu pa po 8 stotink (4 avč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

Se računajo po vrstah in petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, oamrtne in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepravilni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravništvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje literatur v ulici Molin piccolo št. 3. 11. nadst.

Urednik in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcijski list „Edinost“

Nacionalna tiskarna konsorcijski list „Edinost“ v Trstu.

Brezobzirnost Madjarov. Potreba odpora.

V. I.

Po podatkih, izgleh in notoričnih razmerah, ki smo jih podali oziroma načrtali dosedaj, menimo, da mora biti jasno vsakomur, kako nerazmerje je mej močjo, ki jo imati obe polovici monarhije na našo vnanjo politiko. Ona druga polovica, zaostala kulturno, umeva najizdatneje uveljavljati svoj vpliv na vnanjo politiko monarhije; ta polovica pa se je dala popolnoma odtrgati od vplivanja na vodstvo vnanjih poslov.

Ako se hočemo uveriti, kako — na jedni strani — ljubosumno znajo Madjari varovati svojo ingerenco na vnanjo politiko, to je na razmerje monarhije do drugih držav; in kako indolentni, apatični, brez energije in iniciative smo mi na tej strani, treba nam le pogledati v zbornico ogrsko in v naš parlament na Dunaju!

Naj se na polju mednarodne politike zgodi kar-koli, kar vznemirja Madjare, naj je vodstvo naše vnanje politike ukrenilo najmanjšo stvar, ki ne ugaja Madjarom in ki ne soglaš absolutno s konceptom, ki so si ga sestavili v Budimpešti o naši vnanji politiki: že v prvi seji ogrske zbornice boš čul, kakó so stvar spravili na dnevni red in pozivali svojo vlado, naj od ministra za vnanje stvari hitro, nemudoma in neizprosno zahteva pojasnila in tudi — zadoščenja. Tam na oni strani reke, ki loči to in ono polovico, stojé nepremično na stališču, da ogrskemu parlamentu je v nedotakljivo pravico in posebno dolžnost, da pazno sledi potem naše vnanje politike, da kontrolira vsaki čin ministerstva za vnanje stvari, in da se — čim so zapazili kaj, kar gre navzkriž madjarskemu samoljubju in šovinizmu, madjarskim političnim in državnim aspiracijam ter materijalnim koristim — stante pede oglašijo se svojimi rekriminacijami in zatožbami. In to jim vsepeva izbornost.

Tam v Madjariji imajo namreč izbornost urejeno svoje strankarsko razmerje. Opozicija je le povspeševateljica — vladne politike. Tam se stranke le spopolnjujejo v svojih stremeljenjih. Tu so organizirani kakor pravcata vojska. Tu vam je polkov z različnimi našitki, tu vam je vojaštva različnega »orožja«, tu vam je kavalarije in infanterije. Eni se gibljejo v hitrejem drugi v počasnejem tempu; vse pa je prirejeno in urejeno po pravilih politične in parlamentarne taktike in strategije: vsi se boré za isti cilj. Politična kavalarija Košutova, ki drvi dalje v divjem begu čez drn in strn in ne brigaje se za nobene zapreke in nobene — ozire, je le v podporo in zaščito počasnejši vladni infanteriji. Opozicija

zahteva veliko, veliko, neizmerno, skrajno, tudi nedosegljivo, da potem vlada tem laglje zahteva nekaj manje in kar v resnici hočeja — vsi! Temu fno proračunjenemu razpredeljenju sil, temu igranju v parlamentarni in politični taktiki, temu spretnemu posezanju ogrske zbornice tudi na polje vnanje politike se imajo Madjari zahvaliti na tolikem, skoro izključnem vplivanju na razmerje monarhije do drugih držav, da si so oni le razumno mal odlomek vsega prebivalstva.

A kaj vidimo v našem dunajskem parlamentu? Tu je slika ravno nasprotna. Tu se v neznanem strahu izogibljejo vsemu, kar je v zvezi z vnanjo politiko. Tu se absolutno drže stališča, da državni zbor ni kompetenten za presojanje stvari vnanje politike, ampak, da to mora prepuščati le delegacijam. Tu se dajejo voditi od najskrupuloznejše obzirnosti, obzirnosti do tistih sfer, do faktorjev, do katerih na Madjarskem absolutno ne poznajo ničakih in ne najmanjših obzirnosti, ko jim je do tega, da varujejo svojo privilegirano pozicijo na polju vnanje politike. Ker v našem državnem zboru vedo, da bi nemilo dirnilo dotične faktorje, ako bi se spuščali na polje, kjer kakov grof Goluchowski goni voz svoje — recimo tako zavoljo lepšega — diplomacije, pa se lepo omejujejo in negovore ter prepuščajo izključno besedo ogrskim politikom.

Posledice tej obilici energije, inicijative in brezobzirnosti na ogrski, ter obnemoglosti in apatije na naši strani, pa so take, kakoršnje morajo biti. Madjari gospodujejo. Oni mečejo in imenujejo ministre za vnanje stvari. Grof Kalnoky n. pr., da si sam Madjar, je moral iti in malo da se niso skalile razmere med monarhijo in Vačkanom radi borbe za konfesionalne zakone na Ogrskem... Le malce se je bil grof Kalnoky odmaknil od črte, kakor so jo določili v Budimpešti in po njem je bilo. Pa tudi sleherni avstrijski minister-ski predsednik je zgubljen, čim bi se drznil snovati notranjo politiko, ki bi ne ugajala kurzu naše madjarske vnanje politike. Grof Hohenwart, Badeni in grof Thun so »klasične priče....

Politični pregled.

V TRSTU, dne 16. oktobra 1901.

Stoletnica rojstva bana Jelačića.

Danes je minolo sto let, odkar je bil porojen veliki ban Hrvatske, grof Jelačić. Veliki dogodki se vzbujajo pred očmi. Ime velikega bana je nerazdružno spojeno z razdobjem preporoda naroda hrvatskega. Glorijola, ki jo narod hrvatski plete okoli spomina velikega bana, meče svoj blesk na zgodovino

svoj veliki in krasni dvor za zabavo. Po velikem in prostranem parku so bili razpeti balkoni, paviljoni in šotori. Za ples je bila pripravljena velika dvorana v pritličju, iz katere se je prihajalo ravno v park in ki je služila po zimi kakor zimski vrt. S parkom so jo vezale krasne široke stopnice. Prijatelj Stanislav je odičil in uredil dvorano in stopnice s cvetjem in preprogami. Bilo je kakor kaka oživela Matejkova slika. Isto bogastvo in isti razkoš v barvah.

Naposled ni bila več edina gospa Monika s svojimi hčerkami, ki so bile uverjene, da ves ta sijaj in vsa ta slava ne more biti le za nocojšno zabavo, ampak da so tu tudi druge stvari. Bili so celo ljudje, kateri so z zavistjo gledali na gospo Moniko in njene hčere.

In zabava se je razvijala vedno lepše in živahnjeje. Grof in Stanislav nista opustila niti za trenutek, da ne bi skrbela za goste, katerih je bilo vse polno. Dvorana je bila še

naroda. Ban-junak je bil najnavdušeniji prvoboritelj za svobodo in zopetno ujedinjenje domovine. Narod uvršča velikega bana med svoje nesmrtné, med one, ki ne umrejo nikdar, ker žive v svojih zgodovinskih činih.

Ali tudi grenka čustva pretresajo dušo ob spominu na velikega bana. Takemu užaljenemu čustvu daje duška »Agramer Tagblatt«, ki piše: »Našim madjarskim zaveznikom je Jelačić le poslušno orodje reakcije, ki je hotela uničiti porajajočo se svobodo narodov, in tudi dolgi čas, ki je minol od tedaj, ni mogel popraviti te zmoté. Polstoletje pozabljenja in sprave ni moglo preprečiti, da v sreih sinov in unukov zaplapolava tisti srd, kakor v sreih očetov in praočetov, ko so čuli ime Jelačićevo. Celó konservativni ogrski listi ga tudi sedaj zasramujejo le kakor »rebela« in »izdajalec domovine...« »Hrvat pa ne more nobeno pačenje in zasramovanje manjšati spoštovanja do velikega bana. Hrvat je bil Jelačić od Previdnosti izbran prvoboritelj njegovih narodnih idejlov in kakor tak bo dalje živel v spominu naroda tja do konca vseh dni!«

Vsenemci proti nemškim nacionalcem. Na poklone, ki jih je delala Pradejeva nemško-nacionalna stranka na shodu v Radgoni, je že dobila odgovor od gospode Vsenemcev, ki so se minolo nedeljo zbrali v Leibnizu na Štajerskem. Na priliznjeno besedo je prišla krepka zasušnica. Shod je skliceal poslanec Malik — jedna nejsmešnejših figur v državnem zboru — kateri je iz Pradejeve »ljudske« stranke prestopil k Vsenemcem. Na shod sta prišla, razun poslanca Malika, še poslanca Schönerer in Stein, ki sta bila od Vsenemcev sprejeta z vso tisto glorijo kakor se spodobi, ko prihaja takov potentat, kakor je Schönerer v lepi deželi avstrijskih Nemcev! Ves trg je bil ovit v frankfurciarice in Schönererja in Steina je pozdravljalo veselo streljanje iz topičev. Schönerer je povdarjal, da ga je v prejšnjih časih nemško-nacionalna stranka na Štajerskem z veseljem pozdravljala, ko je prihajal tjakaj in da se je izjavljala popolnoma solidarno z njegovimi idejami, le s tem pridržkom, da jim je odrekala momentanno praktično vrednost! Zdaj pa da ga ista stranka proglašá škodljivcem nemškega naroda. Nemško-nacionalni poslanec Kaiser se je — tako je pripovedoval Schönerer — večkrat skliceval na Schönererjane, ko je hotel dokazati, da postopanje nemško-nacionalne stranke soglašá z interesi nemškega naroda; v državnem zboru pa da nemški nacionalci niso nikoli podpirali predlogov Vsenemcev. Tudi zahteve po uzakonjenju nemškega državnega jezika da ni podpirala nemška ljudska stranka (nacionalci). Uredba nemškega državnega jezika pa

premala za toliko parov plesalcev in plesalk. Smeleji in veselejši so plesali celo na terasi do stopnic, še več — tudi naprej pr. d stopnicami, na gladkem praznem prostoru, ki je služil za igranje na žogo. (Taka vrsta igre podobna Lavru-Teanisu. Op. prel.)

Okoli desete ure je prišel na vrsto umeteljni ogenj, katerega je vodil vrtnar in pirotehnik. Vse društvo se je zbralo pred dvorom in na terasi.

Uprav tisti trenutek, ko se je vzdignila silno visoko raketa in se razpršila ter se je vse društvo odzvalo z zadovoljnim ahakanjem, je pridivila pred dvor elegantna čveteroprepčna kočija. Iz lahkega fajetona je stopila mlada bela postava, mlada prekrasna devojka. Grof Stanislav in jaz sva bila v najbližni bližini ter sva takoj v isti trenutek udušila bojazen in zadrego devojke, katere je čutila, da so vse oči uprte vanjo. A vrtnar je baš zažgal ogenj, ki je z bojnim modrikasti svitom obseval ves kraj, da se je raz-

je možna, je trdil Schönerer, ako se Galicija izloči. V naši državi se hočesa samo madjarizirati in čehizirati (jaz sem prepričan, da sam Schönerer ne veruje tega. Op. stavč.); le germanizacije se bojé.

Ako je na Ogrskem možno madjarizirati, čemu ne bi bilo tudi v Cislajtaniji možno germanizirati?! je vskliknil Schönerer v svoji nebeški, pardon: nemški pravicoeljubnosti. Ob zaključku svojega govora je trdil Schönerer, da nemška ljudska stranka nima nikake pravice imenovati se nacionalno in jo je pozval, naj se otrese svoje narodne mlačnosti. Zaključil je svoj govor z vsklikom: Čisto nemško, vsenemško in nerazdeljeno!

Posl. Stein jo odljubil, da pridejo Vsenemci še večkrat na Štajersko drezat nemške nacionalce. Tudi glasoviti prijatelj kmetov baron Rokitsansky, je rekel, da je ponosen na to, da je bil prvi na Štajerskem zapustil Pradejevo »ljudsko« stranko, katera da sedaj ni nič drugega nego zavarovalnica za mandate. (In ker se nekaterim nemškim tičem dozdeva, da je postala ta »zavarovalnica« precej negotova, hite se sedaj zavarovati pri vsemožnem Schönererju; kaj ne, gospoda Malik, Rokitsansky & Comp.!! Op. ured.).

Zadnji govornik je bil posl. Malik, ki je povedal, da pride za njim še mnogo dosedanjih nemško-nacionalnih poslancev v vsenemško stranko, t. j. v Schönererjevo novo in solidnejšo zavarovalnico za mandate.

Temu govoru je sledil buren aplavz, na kar se je shod zaključil, da so se mogli gospoda zvečer zopet zbrati na komersu pod Schönererjevim predsedništvom.

Ne treba pa pripominjati, da je padalo vmes še drugih sočnih ljubeznjivosti na adresu nemške ljudske stranke, kakor da so člani te stranke sami sleparji in izdajalci na blaginji naroda nemškega.

Tak je bil torej vsenemški odgovor na nemškonacionalne poklone v Radgoni. In o ironija! V isti dan in v isto uro so v Tirolu slavili porod od Schönererja tako ljuto raztrgane »ljudske stranke« in so o tej priliki v duhu objemali Vsenemce kakor — svoje brate! Ni li to diven prizor nemškega — moštva! Neusmiljeno pada bič po nemških hrbtih, in ti nemški možje, ti značaji, ti dostojanstveniki — poljublajo ta bič v pasji ponižnosti in suženjski strahopetnosti! Prav ima Schönerer! Ljudje, ki ne spoštujejo sami sebe in svojega dostojanstva, zaslužijo — bič.

Deželnozborske volitve na Češkem

Včeraj so se vršile ponovne volitve v štirih onih mestnih skupin, v katerih na prvi volitvi nobeden kandidatov ni dobil absolutne večine. Izvoljeni so bili: dva Mladočeha, en Vsenemec in en nemški naprednjak. — Na

lečeval vsaki evet v travi, vsaki list na drevesu in — vsako linijo na prekrasnem licu mlade devojke.

Nihče iz društva je ni poznal. Skoro vse je šumelo od vprašanj: kdo je? — in od začudenja. Mi, trojica, pa nismo nič odgovarjali. Grof jo je vzel pod roko in v našem spremstvu jo je sproved v dvorano in na teraso, medtem ko je glasba svirala melodije iz »Mignona«.

Vse je bilo osupneno in skoro očarano od divne, krasne prikazni. Kakor da se je res iz carstva bajk in pravljic zazibala prikazen v ta v težavo priklenjeni svet resnice; tako se ti je dozdevala ta nežna, krasna postava v svoji lahki opravi iz muslina in indijskega gaze, nakičena z belim cvetjem, s svojim lepim obrazom, oblitim z rdečico sramežljivosti in radosti, od velike sreče, ki je sevala iz velikih, temnih oči. Morda edina gospa Monika z nje hčerkami ni bila očarana. (Pride še.)

PODLISTEK.

12

Pepelčica.

Spisal Ksaver Šandor Gjalski; prevedel Radi.

In tako je gospa Monika živela popolnoma v misli na zaročeno hčerko. Res, še vedno ni mogla presoditi, katera nje hčerk bo slavila zaroko, ali zato je, kakor skrbna mati, vendar poskrbela tudi za — denarje, katere bi se rabilo za opremo.

Od hčera je bila vsaka gotova za-se, in vsaka je v grofovi bližini poskušala kolikor le mogoče izražati svoje globoke in nežne občutke. Zadnje dni niti pred tuji niso mogle več zakrivati svojega tekmovalstva. Često niso spregovorile med seboj niti besedice.

Napoved je prišel dan. Gospa Monika in hčere so rano odšle k grofu. Ona je jako vestno vršila vlogo grofove gospodinje.

Grof je res vse svoje goste skoro očaral in omamil; tako krasno in sijajno je opremil

oži volitvi za skupino kmečkih občin Libere je bil izvoljen kandidat nemške ljudske stranke.

Včeraj je volilo tudi veleposestvo. Nefidejkomisarično veleposestvo je izvolilo kompromisne kandidate. To poslednje voli 54 poslancev, skupina fidejkomisarskih veleposestnikov pa 16. Vse veleposestvo na Češkem ima torej 70 zastopnikov v deželni zboru. — Po sklenjenem kompromisu je nefidejkomisno veleposestvo odstopilo nemško-liberalnemu veleposestvu 21 mandatorov.

Z vspehom volitev na Ogrskem

je gospod ministerski predsednik Koloman Szell zelo zadovoljen. Tako je vsaj na svoja lastna usta zatrdil neki deputaciji liberalnih volitev. Volitve da so dokazale, da je velika večina dežele na strani liberalizma. To da mu daje moči in poguma. Ta večina da ni umetno narejena, ampak resnična večina. On polaga veliko važnost v moralni dobiček, ki so ga prinesle zadnje volitve liberalizmu...

No, no! Ni tako hudo ne. Pa fakt, da je Tisza, oče liberalizma ogrskega, padel v okraju, o katerem se je mislilo, da je postal politični fidejkomis Tisze? Pa fakt, da malo da ni propadel drugi velikan in stebel sedanje vladne stranke, grof Aponyi, in sicer ravno zato, ker se je pridružil liberalni stranki?! Mar ti dve dejstvi nič ne pomenjati?! Na ta način bo lahko gospod Szell erpil korajžo iz vsake volitve, ako bo jednostavno preziral momente, ki so za liberalizem neugodni!! Kaj pa dejstvo, da je ministerstvu došlo do 600 pritožb radi zlorab na volitvah?! Pa dejstvo, da ga skoro ni volilnega okraja, v katerem ni bilo po zakonu strogo prepovedanih poedin in popivanje?! Pa dejstvo, da so nekateri kandidati sami priznali, da jih je volitev stala 30.000, 50.000 in tudi do 100.000 gld.?! Mari vsa ta dejstva kažejo res na »čiste« volitve?! Kadar bodo enkrat imeli zares čiste volitve, potem bomo še le govorili o tem, za kom stoji resnična in ne narejena večina v deželi!!

Germanizacija potom žene.

Nedavno je bil neki nemški šolski nadzornik v Poznanju in je obiskal šolo v nekem poljskem selu. Opazivši, da dečki znajo boljše nemški, nego pa deklice, je vprašal učitelja, kako da je to? A ko mu je ta poslednji pojasnil, da se v prvi vrsti trudi, da se dečki naučijo nemščine, je menil nadzornik: »Ne, ne, ravno deklice treba germanizovati, ker one postanejo matere, ki nam pridobijo vse pokolenje...« — In da ni bila ta izjava le osebno menenje nadzornika, vidimo po tem, da Nemci toliko v Poznanju, kolikor v Avstriji in celo tudi v Afriki sistematično delajo na to, da deklice germanizirajo po šolah... Naše žene bi si lahko erpile iz tega kaj dragoceno moralo! Zlasti pa one, ki menijo, da devotka ni dobro vzgojena, če ni nemški vzgojena, bi mogle presoditi, v kako nevarnost spravljajo ves rod se svojim bedastim predsodkom. Vsaki narod potrebuje — svoje žene. Nemci vedo to in ravno po tem?! Zakaj naj bi ravno mi Slovenci, pa tudi Hrvatje ne sprevideli tega?!

Vojna v južni Afriki.

Evropejca, pravega, resničnega Evropejca, z evropskim čutom, evropskim sreem in evropsko civilizacijo, mora zalivati rudečica srama, ko čita te dni poročila iz južne Afrike. To ni več borba, to tudi ni več divje klanje, to je jednostavno navadno umorstvo v masi. Če je kdo pri nas koga zavrtno in iz dobičkarije umoril, ga nataknejo na vislice. — Tam doli pa je »plemeniti« lord, kateremu se kar cedi od prstov kri zavrtno pomorjenih ljudi. — Može, ki so mu stali junaški nasprotniki kakor odkriti in pošteni sovražniki, ki torej niso bili nikdar podrejeni tega — lorda in torej tudi niso mogli zagrešiti proti njemu nikakega izdajstva: take može daje ta — lord obsojati na smrt, potrja te obsodbe in daje že naslednjega te uboge žrtve moriti! Celó palica je prišla pri tem — lordu zopet v veljavo. Prebivalec v Kaplandiji, če jih že nikakor ne more dati poklati, ker ne more vzbuditi niti videza kake »veleizdaje«, a jih ima na piki, pa obsoja: na toliko in toliko — palic.

Evropejska humaniteta, kje si?! O Evropa nima časa. da bi se udajala takim sentimentalnostim, v to je — precivilizirana! Mučenje žena in otrok, požiganje domovij in selišč, pretepanje nedolžnih podanikov, morjenje ujetnikov, poveljnikov od mednarodnega prava pripoznanemu sovražniku: to so krvava znamenja, ki spremljajo to barbarsko vojno. Celó neki angleški list (»Daily News«) ne more drugače nego da pripoznava: »Naša

križarska vojna za — civilizacijo je padla tako nizko, da mi — ki smo bili hodili v vojno, da preprečimo bičanje črncev — sedaj v južni Afriki učimo črnce, kako treba — bele bičati. Ta list povdarja, da je proglašenje obsednega stanja v kapski koloniji protizakonito in protustavno, ker angleška ustava ne pozna obsednega stanja in vojnih sodišč, razun za vojake... Lord Kitchener pa daje pobijati ali pa pretepati vsakogar, kogar ima le na sumu. Tako v letu 1901. po Kristovem rojstvu!

Tržaške vesti.

V »Soči« so se zopet privzdignile vse zatvornice in udrla se je zopet na naše glave vsa že — znana povodenj. Odgovoriti jej hočemo jutri in morda tudi s citatom iz pisma, došlega nam baš danes od moža, ki je za nas avtoriteta, pred katero se klanjamo brezpogojno.

Če že »Soča« absolutno hoče, pa zgodi se njena volja! Kajti to pa že ne gre, da bi se mi pokorili nekakemu duvalizmu v goriski politiki, taki uredbi: da bi jedni gladili in drugi napadali! — Prvi da bi nas zadrževali od obrambe pred napadi drugih!

Tudi pred svojim pragom! Nasprotniki dra. Tume v Gorici bi hoteli dokazati ali vsaj vzbuditi domnevanje, da dr. Tuma svojedobno ni zgubil učiteljskega mesta radi narodnega mišljenja svojega. Če bi bilo temu res tako, potem ne bi nikdo mogel odklanjati od sebe misli, da so morali biti drugi vzroki, radi katerih je dr. Tuma postal nevruden za izvrševanje važnega in delikatnega poklica učiteljskega. S tako mislijo bi seveda padla temna senca sumnje o poštenju dra. Tume.

O aferi Tume se je oglašil v našem listu mož, ki je takrat bival v Postojni in ki je potrdil, da je bil dr. Tuma res žrtev maščevalnosti tiste birokracije, ki je bila — z malimi izjemami — pravcata fanatična avksilijarna trupa, sami pravi janičarji, krutega zistema v istej dobi, ko je nad vso Kranjsko vihtel svoj bič tisti najhujši sovražnik vsake resnične ljudske svobode, v katerem so posebljeni gausni instinkti preganjanja, netolerance, nasilja, tisti — psevdoliberalizem!.

Mi ne živimo baš v najlepšem soglasju z glasilom stranke, kateri je vodja — dr. Tuma. Ali resnica je resnica! Resnica pa je ta, da se je v tem slučaju dra. Tumi dogodila kruta krivica. Krivica pa je vsikdar grda stvar — tudi če se je dogodila človeku, ki v marsičem drugače misli nego mislimo mi.

Pa povrnimo se k onemu, kar smo hoteli reči. Nasprotniki dra. Tume bi hoteli trditi, da je bil učitelj Tuma žrtev svojega narodnega mišljenja, ovreči s povdarjanjem, da je politik Tuma sam izjavil v dež. zboru, da on ni »nacionalist«. Med to izjavo in pa ono gornjo trditvijo, da je bil namreč učitelj Tuma žrtev nacionalnega mišljenja, bi bila seveda huda diskrepanca — cel svet protislovja. Ali mi smo že rekli in ponavljamo danes, da bi trebalo vedeti najprej — da-li je dr. Tuma res podal ono izjavo in: v kaki zvezi?! Če jo je res podal, bi »nacionalisti« tako izjavo, ker po našem nazivanju ob današnjih razmerah in sedanjih borbah ne more — kakor smo tudi že rekli — biti pravi prijatelj našega naroda oni, kdor ni nacionalist! Ali tudi taka izjava nimalo ne opravičuje nelegalnega postopanja onih, ki na nekanjega učitelja in človeka Tumo mečejo grdo luč. Če — recimo — današnji dr. Tuma tudi res ne bi bil več nacionalist, pa s tem ni še rečeno, da nekdanji Tuma ni bil nacionalist in ni nimalo dokazano, da ni bil žrtev svojega narodnega prepričanja.

Tako je stvar! Zato moramo živo obžalovati, da so nasprotniki dra. Tume na tako nehoneten način hoteli izrabiti afero, radi katere je moral slovensko misleč človek istega le obžalovati in sočutstvovati z njim. No, ta slučaj kaže zopet, kake grde forme je zadobil ta naš domači boj! To ni več stvarna borba, to je jednostavna borba proti — osebam!

Ali še nekaj družega smo hoteli reči. Gospodje nasprotniki dra. Tume žive v lepem — kakor se vidi: tudi političnem — soglasju s stranko, ki se zbira okolo »Primorskega lista«. Ta stranka ima menda tudi svojega vrhovnega voditelja, inspiratorja in — diktatorja! Tu ustaja pred nami neko usodno, ali velepomembno vprašanje! Če že

gospodje tako strogo obsojajo izjavo kakega Slovence, da ni nacionalist, smemo pa zahtevati od njih v imenu logike, konsekvence in slovenske narodne stvari, da nam vendar enkrat pojasnijo, da-li se oni strinjajo z nazorjo slovenskem nacionalizmu njegove eminence vrhovnega voditelja, inspiratorja in — diktatorja tisti stranki »Primorskega lista«, s katero gg. v božjem miru in lepem soglasju žive?!

In povedo naj nam nadalje, če se strinjajo: kako morejo dru. Tumi šteti v greh, da ni nacionalist?! A če se ne strinjajo: zakaj ne povedo tega pred slovenskim svetom? Kajti molčanje o taki esenčijelni točki absolutno ni dopustno, dokler pretendira stranka, da je slovensko-narodna!

Je že prav, da gg. nenacionalne smeti pridno pometajo izpred — tujih pragov! Ali čim so se lotili tega važnega in imenitnega posla, jim je pa v tem večjo dolžnost gledati na to, da bo čisto takih nenacionalnih smeti tudi pred — njih lastnim pragom!

Zabeleženo bodi tudi to! V Trstu je živela do teh zadnjih dni gospica, ki je položila izpit kakor učiteljica ročnih del na ljudskih šolah. Čakala je na neko nameščenje in živela mej tem v najsiromašnejih razmerah! Te dni jej je bilo odpotovati v neko drugo slovensko pokrajino. Revici so svetovali prijatelji, naj zaprosi na vodstvu južne železnice za znižano vožnjo ceno. Tako je tudi storila... to se pravi: hotela je storiti! Napisala je nemško prošnjo na generalno direkcijo c. kr. privilegovane južne železnice. Stvar je bila v redu, manjkalo je le še potrdilo na prošnji od strani okrajnega načelnika — capo distretto.

Tu pa se je začel križevi pot... Šla je torej k okrajnemu načelniku. Ta pa ni hotel podpisati, češ, da ne umeje, kaj je pisano. In izjavil je, da ne podpiše, ako ne bo na isti poli tudi italijanski prevod!! Gospica ni mogla ugoditi tej zahtevi, ker ne zna italijanski, a tudi ni hotela, ker se jej je zahteva okrajnega načelnika videla ne le neopravičena, ampak tudi nezmisliva... Okrajni načelnik pa je nevsmiljeno vstrajal pri svoji zahtevi. Bila je pri njem dva-trikrat, prošnja pa je le ostajala brez potrdila.

Gospica je šla torej na pol. komisariat v ulico Seussa. Nič...! Šla je na pol. direkcijo. Nič...! Šla je na namestništvo. Isti negativni uspeh... Dnevi pa so potekali in čas odhoda je prišel, ne da bila revica mogla odposlati prošnjo. Izdati je morala torej tako rekoč zadnji novič za vožnjo in oditi v tuje kraje brez vsacega sredstva v žepu...! In to le zato, ker ni mogla dobiti podpisa: ni od občinskega funkcionarja, ni od policijske oblasti, ni od vrhne politične oblasti, ker... no, ker je bila prošnja — nemška.

Tako se je zgodilo v Trstu te dni. Ne da bi hoteli braniti ponemčevalni sistem; ampak zabeležili smo to, ker, poleg družega, lepo ilustrira naše razmere in priča, da je pod veleslavnim zistemom zginito iz Trsta nekaj, kar so nekdanj jako spoštovali... Zginila je pred obilico same »kulture«... humaniteta!

Naše mestno gospodarstvo skrbi samo za »veliko« gospodo. Sredina mesta in glavnejše ulice v predmestjih izgledajo precej dobro, a gorje onim, ki morajo stanovati in hoditi po postranskih — klanecih!

Takozvani Vicolo d'officina je v takem neredu in na vrhu tako ozek, da je pasant vedno v nevarnosti za svoje zdrave kosti. — Ako gre po tem »klanecu« voz, se mora potnik zateči v prvo vežo in tam čakati, da je voz odšel mimo. Tam hodi tudi ogromno število žensk, ki nosijo obed v razne tovarne, kakor tudi številne šolske in druge mladice. Le srečen slučaj je, da se niso tam še dogodile večje nesreče! Našim mestnim gospodarjem se mudi, ako treba širiti ali podpirati nova sprehajališča, a za gori omenjeni klanec, kakor tudi za sto sličnih se oni ne brigajo, saj tam hodi le — revež! Kakor omenjeni klanec, tako so v neredu skoraj vse ulice okolo sv. Jakoba, osobito pa one, ki vodijo do slovenske šole! To zadnje je vsaj razumljivo, ker izvira iz prevelike ljubezni do nas in naše mladine, ali — sram bi moralo biti našo mestno gospodo, da mora tudi tujec gledati tržaške ulice polne najraznovrstnejšega — blata!

Tam po mestnem gozdiču popravljajo pač sedaj pridno, ali tudi tam le tiste ceste in klanec, po katerih se običajno sprehajajo — gospoda!

Spodnji del pa, to je tam, kjer hodijo naši okoličani, da si krajšajo pot v mesto, ta del je tako zanemarjen, da ne popravljajo niti podrtih in na pol podrtih mostov! Čemu bi tudi popravljali za okoličane?! Saj ti niso Kalabreži in bi bila le mala škoda, ko bi se kedo ali pa vsi skupaj — pobili!

Nekako tako si mislijo menda tržaški mestni gospodarji, ko gre za to, da bi pomagali svojim sodeželanom Slovincem! — Vse drugače je pa, ko treba, da tržaški Slovenci plačujejo davke — tu, edino tu ni razlike mej nami in jimi! Tako je naše mestno gospodarstvo!

Tudi pojasnilo. Prejeli smo in objavljamo:

K dopisu »To kriči« v štev. 232 od 9. oktobra 1901 glede ustanovnega običnega zbora društva davkarskih uradnikov na Primorskem dovolite mi pojasnilo, da v odbor so bili predlagani in izvoljeni le taki gospodje, ki bivajo v krajih, ki so med seboj vezani s prometnimi pomočki, ker ti gospodje zamorejo lažje za en dan zapuščati svoj kraj, dočim bi morali drugi premagovati celo potovanje. Zagotavljam Vas pa, da se o tem niti od daleč ni mislilo na kako narodno demonstracijo ali manifestacijo.

List »Piccolo« je bil določen kakor glasilo bolj iz nevednosti in od tega je dovelo le dejstvo, da večina davčnih uradnikov čita ta list in ker so katoliški duhovniki in c. k. uradniki dopisniki temu listu. (Malce čudno utemeljevanje, temu ni oporekati; ali vsakako moramo biti hvaležni g. dopisniku na tem pripoznanju.)

Tajiti pa se ne more, da so nekateri res hoteli dati društvu italijanski značaj; kajti že izvoljeni predsednik, viši davkar Thedrez (slovenskega pokolenja), je izjavil v svojem nagovoru, da bo govoril italijanski, ker večina udov želi, da se razpravlja v italijanskem jeziku. No, razprava se je vendar vršila le v nemščini; med seboj pa so kramljali le italijanski!

Temu pa se ni treba čuditi, ker na davčnih uradih je običajni jezik le italijanski in v zadnjih 20 letih se je naraščaj rekrutiral večina iz italijanskih slojev, od katerih niti niso zahtevali predpisanih študij, še manje pa znanje nemščine! Sploh je nemški jezik na teh uradih na ravno isti stopinji, kakor je n. pr. latinsčina — torej mrtev jezik!

Uradniki »streberji« italijanske narodnosti se niti niso pridružili društvu.

Ofeijal Schreiber ni bil na zborovanju, ker je bil uradno zadržan.

(Čitatelji naj si sami ustvarijo sodbo o tem pojasnilu. Saj mnogo fantazije ne treba v to. Težavno nalogo pa si je vsekako nadel ta naš pojašnjevalec: kožuh bi rad opral, a ne bi ga hotel — zmočiti. Op. uređ.)

Veselia zavoda sv. Nikolaja. Veselica, ki jo je minolo nedeljo priredil zavod sv. Nikolaja z blagohotnim sodelovanjem pevskega društva »Kolo«, je vspela popolnoma. Ob 5. uri popol. sta bila dvorana in vrt »Nar. doma« v Barkovljah še skoraj prazna in bati se je bilo, da ostanemo ob pihi udeležbi. Takoj za tem pa se je začelo vsuvati občinstvo v prostore, namenjene za to prireditve, tako, da je bila konečno udeležba, lahko rečemo, uprav veličastna! Materijalni uspeh je bil zagotovljen, na moralnega smo morali seveda še le čakati. A tudi ta je prišel.

Vojaški orkester, ki je otvoril vspeored, je več nego zadovoljil vse udeležnike, tako, da je moral ponavljati skoraj vse točke srečno izbranega vspeoreda.

Zbor pevskega društva »Kolo« je bil kakor vselej, tudi to pot na svojem mestu. Da ni bilo vse prav tako, kakor bi moralo biti, temu je bilo vzrok to, da je zbor prvič nastopil pod novim vodstvom in pa, ker gospod pevovodja Kušlin, ki je majhne postave, ni bil na vzvišenem mestu in je bilo vsled tega pevcem nemogoče dovolj paziti na takt. Mešani zbor »Naša zvezda« so morali ponavljati na občo željo. Sploh smo opazili, da je zbor »Kola« prišel v spretne roke.

Gospa Dežman (na glasovirju) in nje sinček (na gosli) sta tako navdušila množico številne poslušalce, da sta morala ponavljati, oziroma nadodati toček izven vspeoreda.

Mladi Stanko Skrinjar je deklamiral S. Gregorčičevo »Hajdukovu oporoko«; da-si je precej dolga, jo je mladi deklamovalec izvršil na občo zadovoljnost navzočnikov in je žel za to občo pohvalo.

Gospici Rezika Zorcut in Ljudmila Skrinjarjeva sti nam uprizorili prav krasen dvo-

govor, osobito so ugajali odgovori Ljudmije. Gospici sti želi obilo pohvale.

Ziva slika, s sv. Nikolajem na čelu, je bila kaj prekrasna. Le škoda, da nam naš Miloš, obdan z res krasnimi »angelji«, ni podaril kaj posticipando — za svoj imendan!

Igro »Pravo junaštvo«, ali podoba iz kmetijskega življenja, so tudi, lahko rečemo, uprizorili kaj lepo. Zahvaliti moramo gospici Zorzi in Ivančič, kakor tudi gosp. Rožeta na lepem užitku. Tu nam bodi dovoljena le opazka, naj bi naši diletantje sploh še bolj pazili na pravilno izgovarjanje besed, in pa, da bi šepetalec res le — šepetali, ne pa govorili, kar jako moti poslušalec, ubija iluzijo in kviri s tem efekt. Nadejamo se, da se ta opazka vsprejme le za to, ker je: dobrohoten opomin, narekovan le od pravega namena, da bi koristili našim veseljem in s tem raznim ustanovam in društvom našim.

Zaključuje naj še omenimo, da nam je Barkovljansko »Obitalijsko društvo« oskrbelo izvrstne bele in črne kapljice, le postrežba naj bi bila nekoliko bolj točna. Nekoliko prav pa je imel tudi g. krčmar, ki je menil, da nas je on čakal dva meseca, sedaj pa da naj malo počakamo tudi mi!

Iz pred naših sodišč. Včeraj je bil poklican pred sodnike tisti znani 19-letni Ivan Pelizzon, pristojen v Gorico, ki je bil obdolžen več goljufij, storjenih s tem, da se je izdal za sina Jakoba Zanchija ter je na ta način izvalil več predmetov na škodo Antona Matkovića na Reki. Svojemu lastnemu ožetu pa je odnesel dve zlati uri in eno verižico. — Radi te goljufije in tatvine je bil obsojen v pet mesecev poostrene težke ječe.

Drobne vesti. Samomor. V prvem nadstropju hiše št. 5, v ulici degli Artisti, stanuje šivilja Karla B., ki je dala dve sobi v najem »Mizarski zadrugi«.

Včeraj popoldne ob 5. uri in pol je morala B. iziti iz hiše in je naložila svoji šiviljski nenčki, naj poprosi izterjevalca istega društva, da bi povaroval stanovanje, dokler se ona ne vrne. Deklica je šla lepo v sobo, z namenom, da bi izvršila ukaz svoje gospodinje. Ali, o groza: odprši vrata sobe, v kateri je stanoval izterjevalec, je zazrla istega — obešenega na oknu. Deklica je hitro poklicala neke bližnje sosedo, ki so prihiteli, misleči, da bo morda še možno rešiti nesrečnega. Ali bil je že mrtev. — Malo za tem je prišla na lice mesta uradna komisija, ki je vzela vse potrebne podatke. Samomorilec se imenuje Josip Hori in je v dobi 44 let. Nekaj časa sem je bil samomorilec vedno otožen ter se je bil udal pijači. V družbi je večkrat govoril, da si hoče vzeti življenje.

Nezgodi. Včeraj zjutraj je v nekem kamenolomu več kosov kamena padlo na nogo 62-letnemu kamenoseku Ivanu Pirjaven, stanujočemu na Proseku ter ga močno poškodovalo. Odvedli so ga v bolnišnico.

45-letni delavec Fran Pegan, stanujoči v Škorklji št. 177, je padel včeraj z neke stavbe in se močno poškodoval. Tudi njega so prepeljali v bolnišnico.

Iz Benetk v zapore. Včeraj zjutraj je angleški parnik »Veria«, pod poveljstvom kapitana Harra, došel iz Benetk v Trst. Kapitan je ovadil na policiji, da je med potniki tudi nekdo, ki se je utihotapil na parnik, ne da bi kaj plačal. V sled te prijave se je pol. oficerjal Krainer podal na parnik in je tam aretirat tistega tihotapea, ki čuje na ime Josipa Stündla. Mladi mož je podčastnik avstrijske vojne mornarice in je ubegel dne 7. julija t. l. z ladije »Belona«. V Benetkah je bil Stündl zaprt 20 dni zaradi vagabundaje. Begunca so odveli v mornarsko vojašnico.

Po 14 letih. V mesecu februarju l. 1887. je pobegnil iz Trsta tajnik društva kurilcev, sedaj 46-letni Štefan Kristič iz Bakra.

Po tem nepričakovanem begu svojega tajnika je isto društvo hitro napravilo bilanco, ker je nekaj sumilo. In res, ta sum ni bil neopravičen. Po napravljenih računih so se prepričali, da jim je begunec pomeveril 4000 kron.

Seveda je društvo hitro ovadilo policiji to nezvestobo. Policija si je prizadevala na vse mogoče načine, da bi prišla begunu na sled. Ali vse zastoj.

Ali: kar se jej ni hotelo posrečiti pred 14timi leti, posrečilo se jej je včeraj. Včeraj jutro je šel policijski oficerjal Titz po velikem trgu. In tu je srečal osebo, katere lice se mu je zdelo nekam znano. In kakor znano, so policijski agenti zelo radovedni: tako tudi

Titz. Stopil je torej k dotični osebi in jo nagovoril: — Vi ste, kakor se mi zdi, ptujec? — Da, je odgovoril oni povprašani, jaz sem ptujec. — Oprostite, kako se imenujete? — Jaz?... Kdo pa ste vi?

Policijski funkcionar se je legitimiral. Ko je le ta izrekel svoje ime, je ptujec ves problemel in je mrmral nerazumljive besede. To je bilo g. Titzu dovolj. Odvel je neznanega znanca v svoj urad in ga pričel izpraševati. Čez nekaj časa je izpraševanec priznal: Da, jaz sem tisti, katerega iščete. In povedal je svoje ime. Aretiranec je povedal, da je bil nekaj časa v Ameriki in potem da se je vrnil v Avstrijo. — Odveli so ga seveda v ulico Tigor.

Dražbe premičnin. V četrtek, dne 17. oktobra ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: Škedenj 296, konj in voz; ulica San Giovanni in ulica San Marco 20, oprema v zalogi; ulica S. Giovanni 4, vreča moke; ulica S. Caterina 21, hišna oprava; ulica Belvedere 12, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 14° 7, ob 2. uri popoldne 21° 3 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 760.9 — Danes plima ob 10.27 predp. in ob 11.56 pop.; oseka ob 4.38 predpoldne in ob 5.19 popoldne.

Zahvala. Podpisani se tem potom pristrčno zahvaljuje za sodelovanje na veselici v Barkovljah: sl. pevskemu društvu »Kolo«, častiti rodbini Dežman, g. Rožetu, gospicam igralcam in vsem, ki so kaj pripomogli k častnemu vspehu veselice.

ODBOR

»Zavoda sv. Nikolaja«.

Zavodu sv. Nikolaja so darovali, ker se niso mogli udeležiti veselice minole nedelje, sledeča gospoda: profesor Gomilšak 2 K, profesor Mandić, Muha, Čudvod, Kovač, Hrovatin in Pegan po 1 K, g. Mici Pož 3 K, Belušič 60 st. — Vstopnino so pa preplačali gg.: poslanec Ivan Mar. Vatovec, Dežman po 5 K, Turk, g. Dežman, Ivanišević po 2 K, I. Prelog, dr. Rybář, Dolene, dr. Gulin, Ante Stemberger, dr. Pertot, dr. Gregorin, Guštin (duhoven) po 1 K 40 st., N. N., Kandolini, g. Žitnik, g. Zorcut, g. Ivančič, Martelane po 1 K, prof. Mrhar, N. N. po 60 st., Rapotec, Černigoj, dr. Černe, Matko, Rodoljub, Cvek, Kamušič, Barbekar, Zelenko po 40 st., Zabrič, g. Godina, N. N., I. Perhave po 20 st., N. N. 10 st.

Vesti iz ostale Primorske.

× Na delo rodoljubi! Pod tem naslovom objavlja »Naša Sloga« na uvodnem mestu: Iz gotovega vira doznajemo, da so politične oblasti širou vse Istre dobile nalog, da store potrebne priprave za predstojee volitve v deželni zbor istrski. C. kr. namestništvo je že razposlalo podrejenim okrajnim glavarstvom napotke, kako se jim je ravnati ob teh volitvah. Po takem bi bilo soditi, da se nam je nadejati, da še tekom tega meseca izvemo za dneve volitev, ki se utegnejo izvršiti ali novembra ali začetkom decembra.

Naše rodoljube po pojedinih okrajih, mestah in občinah opozarjamo tem potom, da jim prej zasnujejo volilne odbore, kjer niso še storili tega. Naši nasprotniki so že davno na delu. Oai ne mirujejo, oni imajo sredstev, ljudij in oblasti, ki jim bodo pomagale. Mi smo goloroki, mi nimamo družega, nego svoje volilno pravo, katerega se moramo poslužiti vsi.

Nasprotniki naši groze že davno, da upotrebijsa vsa mogoča sredstva, da nam bodo nagajali tudi tam, kjer nimajo načrta do vspeha. Bodimo torej previdni! Nikdo naj se ne zanaša na družega! Vsaako naj stori svojo rodoljubno dolžnost! Ne smemo se plašiti nikakih žrtv. Naša narodna stvar, naš narodni obstanek, naša bodočnost, zahtevajo od vsakogar med nami, da je na svojem mestu. Borbe se ne smemo plašiti, **ker v borbi je rešitev!** Na delo torej, rodoljubi, da nas volitve ne najdejo nepripravljene!

× Živa zgorela je v Stračicah pri Gorici na svojem stanovanju petletna deklica Mercedes Sušic. Prišlo je — kakor po navadi. Mati je pustila vse tri otročiče doma, odidša po svojih opravkih. Na vpitje je prihitel zidar, ki je delal na strehi. Spustil se je po lestvici do okna stanovanja. V kuhinji pa je zagledal grozen prizor: Mercedes je

klečala sredi kuhinje na tleh — vsa v plamenu. Mož jej je potrgal obleko z života, dal jej vode, a mej tem je ubogo otroče izdahnilo.

Vesti iz Kranjske.

* V Ljubljani so ustanovili »Strokovno društvo stavbinskih delavcev«, oziroma podružnico zveze stavbinskih delavcev v Avstriji.

* 50 let! Včeraj je minolo 50 let, odkar je vodja in nadučitelj Raktelj nastopil svojo prvo službo. V Ljubljani služi gosp. Raktelj že 40. leto. Zastopnik učiteljstva v c. k. mestnem šolskem svetu je že 25 let. Danes so v Ljubljani na primeren način proslavili ta dan, kakoršnjega doživeti je dano le redkokomu. Mož, ki je toliko let deloval na polju vzgoje naroda, je pač res deloval med narodom in za narod. Čast mu!

Vesti iz Štajerske.

— Varujte se pred nezanesljivci! Kakor znano so v znani slovenski občini Teharji zmagali nemškutarji. To je: dobili so večino v občinskem zastopu. Na volitvi župana in svetovalec so slovensko misleči ostali za dva glasa v manjšini. To pa sta bila ravno glasa dveh mož, ki sta s pomočjo slovenskih glasov prišla v odbor! »Domovina« zatrja, da si slovenski volilci dobro zapomnijo to. Seveda si morajo zapomniti. Pa ne le v Teharjih, ampak povsodi, kjer so naši ljudje izpostavljeni tujemu uplivanju in raznim pripomočkom protivnikov, treba skrajne opreznosti, ko izbiramo svoje zastopnike v razne korporacije.

— Demantno poroko je obhajal v soboto v Gradeu vpokojeni učitelj Franc Fassl, ki je služboval dolgo vrsto let v Celju. Bil je svoj čas tudi tamkajšnji mestni občinski svetovalec.

Razne vesti.

Aleksander in Natalija. Bivši srbski minister vojske, Franasović, je — kakor javlja »Magyarorszag« — obiskal nedavno temu kraljico Natalijo, katera je o tej priliki darovala srbskemu društvu »Rdečega križa« 24.000 frankov. Ta dar je Franasović prijavil v seji društva; no, kralj Aleksander, doznavši za to, je zabranil društvu vsprejeti ta dar.

Žrtva volitve. V neko gostilno v Szegečdinu je došel te dni neki gospod, ki je začel kričati in psovati radi vspeha volitve. Opaziti je bilo hitro, da ni pri zdravi pameti. Policija ga je odvela in je našla pri njem neko pismo, s katerim javlja cesarju vspeh volitve in izjavlja svoje nezadovoljstvo, ker on da je pristaš absolutizma. Nesrečnik je znorel v volilni borbi. — Spravili so ga v zavod za umobolne.

Ljubezen in oblast. Med muslimanskimi prebivalci v Podgorici vlada silno vznemirjenje. Hči nekega bogatega in uglednega bega se je zaljubila v nekega Črnogorca in je pobegnula k njemu. Beg je zaprosil kneza Nikolo, naj mu vrne hčer! No, knez ni ugodil tej želji, sporočivši begu, da »kjer govori ljubezen, ne more pomagati nobena oblast«.

Oporoka človekoljuba. V Moskvi je umrl milijonar Solodovnikov, ki je v svoji oporoki tretjino svojega premoženja določil za stanovanja ubogim ljudem. Mestni zastop bo s tem denarjem zidal hiše, v katerih bodo bivali siromašni ljudje, ali popoluoma brezplačno, ali pa za odškodnino, primerno njih razmeram. Tretjina zapuščene premoženja znaša 12 milijonov rubljev.

Oče maščeval svojega sina. Te dni se je vršila v Budimpešti razprava proti Josipu Božanu, ker je dal zasušnico učitelju svojega sina. Stvar je bila taka: Božan je ležal v postelji, obolel za hudo influenco; kar je pritekel njegov sinček jokaje domov ter mu potožil, da ga je učitelj Andrej Bartaloš udaril. To je očeta tako razjarilo, da je skočil kvišku, se hitro oblekel ter hitel v šolo, kjer je učitelju dal pred vsem razredom gorko zasušnico.... Božana so obsodili v tri mesece ječe.

Madjarski se učiti ni tako lahko, kakor bi kdo mislil. »Magyar Szó« poroča, da so 90% častniki, ki so nastavljeni v ogrskih polkih, prosili za svoje premeščenje, ker se ne morejo naučiti madjarskega jezika ter vsled tega ne morejo, kakor predpisuje službeni reglement, občeovati z vojaki. Ker vendar ne

smemo misliti, da bi vsi ti častniki imeli tako trde glave, moramo priti do zaključka, da je madjarski jezik tako trd. Hvala Bogu, da je temu tako, kajti sicer bi nam že davno pomadjarili vse Slovence Slovake in Srbe.

Brzobjavna poročila.

Cesar v Gődöllő.

GÖDÖLLŐ 16. (B) Njegovo Velikanstvo je dospelo semkaj danes ob 6. uri zjutraj.

Iz predsedništva zbornice poslancev.

DUNAJ 16. (B) Poslanec Prade je danes prijavil pismeno predsedniku grofu Vetterju von der Lillie svojo demisijo kakor podpredsednik zbornice poslancev. Načelniki nemških strank so se sešli, da se pogovore radi popolnenja izpraznjenega mesta.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 16. (B.) »Times« javlja iz Dundee dne 13. t. m.: Nekemu številu Burrov se je posrečilo vbežati preko črte Wacker-Stroom-Pietretief. Isti imajo pač seboj nekaj vozov, ne pa topov.

MIDELBURG 15. (B.) Poročnika v komandu Lotterjevem, Wollfardta, so danes ustrelili.

Dogodki v Turčiji.

PARIZ 16. (B.) List »Temps« javlja iz Carigrada, da se je mladoturški comitè obrnil do francoskega ministra za vnane stvari Deleasséja s prošnjo, v kateri povdarja, da je prišel primeren trenotek za to, da se od turške vlade zahtevajo reforme.

Dogodki v Kitaju.

PEKING 15. (B.) Li-Hung Čang je v enem tednu dvakrat obiskal ruskega poslanika. O tem, kar sta govorila, absolutno ni nikake zanesljive vesti. Kitajski uradniki pa trdijo vendar, da je Li-Hung-Čang zahteval, naj se Mandžurija zopet odstopi Kitaju. — Ruski poslanik da je predlagal na to, naj Kitaj pošlje v Petrograd posebnega odposlanca, ki naj bi se pogajal o pogojih. Li-Hung-Čang da misli sedaj res poslati v Petrograd svojega najhujšega sovražnika, Čang-Či-Tunga.

Nemiri na Španjskem.

SEVILLA 15. (B.) Povodom nemirov so oplenili tudi več pekarn in dva trga. Kamenje so metali na mooge delavnice, na samostan sv. Duha in vseučilišče, o čemer so bili ranjeni dva dijaka in en cerkovnik. Mesto je zasedeno po vojaštvu. Iz Cardova je odšlo vojaštvo v ojačenje tukajšnje garnizije.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst
••• T R S T •••
TOVARNA: Via Tesa, vogal
Via Limitanea
ZALOGE: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje)
in Via Riborgo št. 21
Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavijo se na parobrod ali železnico franko.

Velikanska rastava pohištva in tapetarij. Izvenredno ugodne cene. ✕ ✕ ✕
VILJEM DALLA TORRE
v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.)
Moje pohištvo donese srečo. —

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela
prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoja
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurence nemožna, ker je blago iz prve roke.

Zanesljive osebe

se išeejo za razprodajo patentovanih novostij in izdelkov, ki so vsaki redni hiši potrebni.

Konkurence izključene.

Visoka provizija odnosno stalna plača od 120 do 150 K na mesec zagotovljena. Zastop se lahko ima tudi kot postransko opravilo.

Ponudbe na trdiko:

KLIMEŠ & Co, Praga 1134/II.

Julij Redersen

izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov.

Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst.

(Nasproti „Isola Chiozza.“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati modrci, umetne roke in noge, berglje, ernanični pasovi, elastični pasovi in nogovice suspenzori, elektroterapevtski aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga

predmetov za kirurška zdravljenja, angleški predmeti od guma in nepremočljivih snovij.

Švicarska urarska obrt. Samo 16 K.

Naznanjamo vsem veščakom, častnikom poštanim, železniškim in redarskim uradnikom kakor tudi vsakomur ki rabi dobro uro, da smo oprežili edino razprodajo novejših, dene originalne genfske 14 karatne remont. ure zlatega elektro-plaque, „sestav glashütte“. Te ure imajo protimagnetne preciziski

urni stroj so najtanjše regulirane in preskušene in dajamo za vsako uro 3-letno pismeno jamstvo. Okrov ki je sestavljen od treh odskočnih pokrovcov, je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo iznajdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s 14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu, in veščaki jo ne morejo razločevati od prave ure, ki velja 200 kron. Edina ura na svetu, katera ne zgubi nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6 mesecih 10.000 dodatnih naročb in okoli 3000 pohvalnih pism. Cena uri za gospode ali dame je 16 kron poština in colina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridojam mošnjček od usnja. Krasne in moderne verige od zlatega plagne za gospode ali dame (tudi ovratnice) po 3. — 5. — in 8. — K. Ako ura ne ugaja, se sprejme nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpošiljanje po poštenu povzetju ali predplačilu.

Naročbe je pošiljati na **Razpošiljanje ur „Chronos Basel (Švica)“**. Za pisma v Švico je staviti znamko za 25 stot., na dopisnice 10 stot.

Domače priznanje

Veleslavna tvrdka Žnidaršič & Valenčič II. Bistrica.

Jaz podpisani vložil sem testenine iz raznih tovarn. Šele pred nedavnim časom sem si nabavljati proizvede zašlužne Vaše tvrdke. Sprevidel sem, da so Vaše testenine najboljše, kar jih dosedaj poznam, a tudi občinstvo se jih poslužuje z največjim zadovoljstvom.

Tem potom dolžan sem izreči slavnj Vaši tvrdki najiskrenejšo zahvalo za mi poslano blago; ob enem jih pa vsakemu, najtoplejši priporočim.

Pozivljam tudi vse naše rodoljube trgovce:

Podprajte našo „Prvo slovensko tovarno testenin!“

LJUBLJANA, 3. maj, srpana 1901.

Andrej Kranjec
trgovec.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

na milijone dam

rabi „Feolin“. Vprašajte Vašega zdravnika, ako ni „Feolin“ najboljši kozmetik za kožo, lasi in zobe. Najgrši obraz in najostudnejše roke zadobe takoj aristokratsko finost in obliko z rabi „Feolina“. „Feolin“ je angleško mlo sestavljeno iz 42 zlahtnih in svežih zelišč. Jamčimo ča se s porabo „Feolina“ popolnoma odpravijo gube na obrazu, kožni črvi, ogorenja, rudečice na nosu itd. „Feolin“ je najboljšo sredstvo za čiščenje in vzdrževanje in olepšanje lasij, zabranjenje iste proti odpadanju, plešam in boleznim v glavi. „Feolin“ je tudi najnaravnije in najboljše sredstvo za čiščenje zob. Kdor redito rabi „Feolin“ mesto mila, ostane mlad in lep. Vrne se takoj denar, ako bi „Feolin“ ne imel popolnega vsehla. Cena komada 1 K 3 komadi 2.50 K, 6 komadov 4 K 12 komadov 7 K. Poština za 1 komad 20 st. od 3 nadalje 60 st. Povzete 60 st. več. **Glavna zaloga M. Feith, Dunaj, VII., Mariabilderstrasse 38. I nadstr**

Lekarnarja A. Thierry-ja balzam

sè zeleno varstveno znamko »nuna« 12 malil ali 6 velikih steklenic 4 krone franko.

A. Thierry-ja stolistno mazilo

2 lončka 3 kron 50 stot franko, razpošilja proti predplačilu:

A. Thierry-ja lekarna „Pri angelju varhu“ v Pregradi, Rogotee Slatina (Rohitsch-Saerbrun).

DUNAJ: Centralna zaloga: Lekarnar C. Brady, Fleischmarkt 1. — BUDAPEST: Lekarnar I. pl. Török in Dr. Egger. — ZAGREB: Lekarnar S. Mittelbach.

Na drobno se vdobiva povsod.

J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglijice

oze več desetletij povsod razširjene, in malo družin je, kjer bi manjkalo to lahko in moli učinkuju. **domače sredstvo**, katero priporoča občinstvu mnogo zdravnikov pri zlih nasledkih slabega prebavljanja in telesnega zapetja. Teh kroglijic, ki so tudi pod imenom **Pserhofer-jeve kroglijice** ali **Pserhofer-jeve kri čistilne kroglijice** znane, stane **škaflička s 15 kroglijicami 21 krajcarjev, 1 zavitek s 6 škafličkami 1 gl. 5 kr.,** pri prejšnji pošiljati zneska stane s poštino prosto pošiljati: **1 zavitek 1 gl. 25 kr., 2 zavitka 2 gl. 30 kr., 3 zavitki s gl. 35 kr., 10 zavitkov 9 gl. 25 kr.** — Navod uporabe je priložen.

Jedina izdelovalna in glavna razpošiljalna zaloga

J. Pserhofer-jeva lekarna

Dunaj I., Singerstrasse št. 5.

Prosi se izrecno, „J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglijice“

zahtevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake škafličke na navodilu o uporabi stoječi podpis **J. Pserhofer** in sicer z rdečimi črkami.

Balzam zoper ozeblino

J. Pserhofer-jev, 1 lonček 40 kr., s poštino prosto pošiljati 65 kr.

J. Pserhofer-jev sok iz ozkega trpotca razslizujoč, 1 steklenica 50 kr.

J. Pserhofer-jev balzam zoper golšo, 1 steklenica 40 kr. s poštino prosto pošiljati 65 kr.

Stoll-ovi Kola-preparati

izvrstno krepčilo za šeloece in živce, 1 liter kola-vina ali eliksirja 3 gl., 1/4 litra 1 gl. 60 kr., 1/4 litra 85 kr.

J. Pserhofer-jeva grenka želodčna tinktura (preje življenska

esenca imenovana.) — Lahko razstopljajoče zdravilo, dražilnega in krepčujočega učinka na želodec pri oviranem prebavljanju. 1 steklenica 22 kr., 1 dvanajststena steklenica 2 gl.

J. Pserhofer-jev balzam zoper rane, 1 steklenica 50 kr.

Tannochinin-pomada

J. Pserhofer-jeva, najboljšo sredstvo za rast las, 1 pušica 2 gl.

Zdravilni obliž za rane

pok. prof. **Stendel-a,** 1 lonček 50 kr., s poštino prosto pošiljati 75 kr.

Univerzalna čistilna sol

A. W. Bulrich-a, domače sredstvo proti slabi prebavi, 1 zavoj 1 gl.

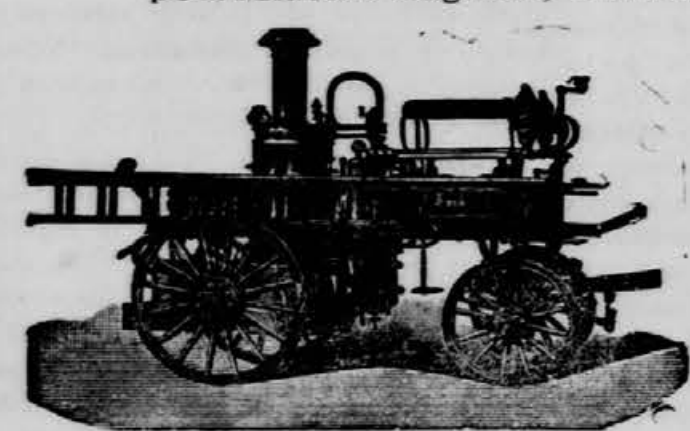
Razeu tu imenovanih preparatov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih oglašene tu- in inozemske farmacevtske specialitete ter se preskrb vsi predmeti, katerih morda ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje.

Pošiljajte po pošti izvršujejo se najhitreje proti temu, da se prej vpošlje denar, večje naročbe tudi proti povzetju zneska.

Če se prej vpošlje denar (najboljše s pošto nakaznico), potem je poština mnogo cenejša, nego pri pošiljatih proti povzetju.

Ces. kr. priv. tvornica strojev, brizgalnic, čelad, cevij, pasov in prva moravska mehanična tkalnica tvrdke

Czech pri Prostjevi **R. A. SMEKAL-A** Smichov-Praga
podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

priporoča slavnim gasilnim društvom in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzlini in priredbo, da na obe strani vodo sesajo in mečejo.

Parne brizgalice, s katerimi zamoreta že samo dva človeka delati; izučba lahka in brez mašinstva. Dalje motorne vozove, aparate za acetilenski plin, brizgalnice proti peronospori „Vermorel“ po 16 kron, „Avstrija“ po 20 kron franko na vsako pošto.

Kmetijsko orodje. Izdelki solidni, lepi in po ceni. Uzorci in ceniki brezplačno.

— Ugodni plačilni pogoji —

Spoštovanjem

Podružnica **R. A. SMEKAL** v Zagrebu.

Grand Hôtel-Restaurant Obelisk

OPČINA

Nova lastnika ravnatelja Berrettini & Cattaneo. Valikanski vrt in veranda. — Krasen razgled.

Izvrstna kuhinja || Plzensko in Kulmbaško pivo.

dobro perskrbljena vsaki čas. || Špecialiteta: Kraški teran.

KEGLJIŠČE. — LAWN-TENNIS. — KROGLJIŠČE. — BILJARD. — TELOVADNE PRIPRAVE.

Ob nedeljah in praznikih v lepem vremenu vozne zveze od restavracije „Central Pilsen“ na Općino.

Najzmernejše cene. Točno postrežbo vodiata lastnika-ravnatelja osebno.

Vsakojaka pojasnila daje in slučajna naročila prejme gospod BERRETTINI

„Nova restavracija Centrale Pilsen“, (Trst Via Torrente 10)

z vrtom, kamor ne pride prah, ker je v zavetju. || Kegljišče. ||

Izvrstna kuhinja dobro perskrbljena vsaki čas. — Poštene cene. — Najtočnejša postrežba.

Konrad Jacopich

trgovec z jedilnim blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinejšega olja, najfinejše testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franko.

„Durator.“ Podplati so zastoj, ako vsakdo rabi „Durator“ ter žnjim 3—tedne maže svoje podplate, kateri trajajo 5 krat več in jih voda ne obrabi. Cena jedni škafliči z navodilom vred 1 in 2 kroni. „Durator“ se prodaja v mrotilnicah, specerijskih prodajalnicah, trgovinah z usnjem in obuvalom. Kjer se ga ne vdobi, naroči naj se ga z 1 K 20 stot. franko naravnost pri glavnem zastopniku za Primorsko, Istro in Dalmacijo: J. Michalup v Trstu, ulica Rossetti št. 12.

Operatèr kurjih oces, (Kalistv

van specialist Giordani, ima svoj ambulatorij Via Stadion 3. I. ki je odprt od 9 predp. do 6. pop. ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstranitev kurjih oces in zaraslih nohtov tudi v najbolj kompliciranih slučajih na poseben način in brez nikakoršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju 1 krona, na domu 2 kroni.

Nova čevljarnica

„Alla Corsia Giulia“ Fran Benčiča v Trstu ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obuvava vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blagokor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu- in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se dogotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože v vseh barvah.

Josip Bizjak

urarski mojster v Trstu, ulica Stadion 25. naznaja slavnemu občinstvu, da je odprl svojo lastno delavnico za popraviljanje ur vseh vrst, bodisi žepnih najfinejših kakor tudi velikih stenskih; obljubuje, da si bo prizadeval zadovoljiti vsakogar, koji bi mu blagovolil dati dela, za kojega izvršitev tudi jamči. Za mnogobrojno podporo se udano priporoča.

Novo pekarno

in sladličarno sem odrl v ulici Molin a vento, na oglu ulice del Gradi. Vsaki dan trikrat frišen kruh od 12 novč. za kilo naprej. Sladkarije, sladčice in razno drugo pecivo. Se sprejema domači kruh v peko. Priporočam se za obilen obisk: Ant. Pahor.

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk. Ponudbe pod naslovom **Ludwig Oesterreicher** v Budimpešti, VIII Deutshegasse, 8.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega.

— Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko.

Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernimi cenami.

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se **VINA** iz **VISA**, **KAŠTELOV** pri **SPLITU**, **ISTRE**, in **BELA VINA** iz **VISA**, ki se prodajajo v njegovih zalogi, analizovana in stavljen pod stalno kontrolo, zaveza za kemično analiziranje, ovlaščena od c. kr. avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137. To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje ministerstvo radi pregostega kvarjanja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.

Kedor si torej vkupi vino v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovij, negoda je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo dajati bolnikom in konvalescentom, ker analizirani zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajo imeti najfinejša vina.

CENE:

Istrski teran	liter po 32 novč,
Vino iz Kaštelov pri Splitu	34
Fino vino iz Visa	34
Vino Opello	38
Belo vino iz Visa	40

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.
Josip Tami
ulica Legna št. 6 (Dvorišče)

